

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-534-1-59>

LIBRARIES IN SUPPORTING UKRAINIAN REFUGEES ABROAD

БІБЛІОТЕКИ У ПІДТРИМЦІ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ ЗА КОРДОНОМ

Voloshyn D. A.

*Graduate student,
Junior Researcher at the Analytical and
Prognostic Department,
National Law Library
of V. I. Vernadskyi National Library
of Ukraine
Kyiv, Ukraine*

Волошин Д. А.

*аспірант,
молодший науковий співробітник
аналітично-прогностичного відділу
Національна Юридична бібліотека
Національної бібліотеки України
імені В. І. Вернадського
Київ, Україна*

Внаслідок повномасштабного вторгнення РФ до України у лютому 2022 року мільйони українців були змушені залишити свої домівки та шукати прихистку за кордоном. Ця беспрецедентна міграційна криза, що охопила Європу та інші регіони світу, створила нові виклики для міжнародної спільноти, зокрема для освітніх і культурних інституцій. У цьому контексті бібліотеки стали не лише центрами доступу до інформації, а й осередками соціальної інтеграції, культурної адаптації та освітньої підтримки українських біженців.

Від початку війни міжнародні бібліотечні організації, зокрема **EBLIDA, NAPLE та Public Libraries 2030**, висловили солідарність з Україною та закликали європейські бібліотеки надавати всебічну підтримку біженцям. У межах цих ініціатив бібліотеки отримали рекомендації щодо поширення достовірної інформації про війну, збереження демократичних цінностей та організації інтеграційних програм для переселенців [1, с. 133]. Значний внесок у цю діяльність зробили проекти «**Бібліотеки для України**» та «**Бібліотеки для біженців**», що створили платформу для обміну досвідом і координації допомоги. **EBLIDA** розробила спеціалізований вебресурс, який містить матеріали та рекомендації для бібліотек щодо підтримки українських переселенців. Бібліотеки, що беруть участь у цих програмах, надають безпечний простір для соціальної адаптації, забезпечують доступ до навчальних ресурсів, організовують мовні курси та культурно-освітні заходи [2, с. 108].

Значну підтримку біженцям надають бібліотеки різних країн. У **Німеччині** діє **стипендійна програма NUMO**, яка надає фінансову підтримку українським працівникам культури та медіа, дозволяючи їм співпрацювати з місцевими бібліотеками та архівами, користуватися їхньою інфраструктурою для реалізації освітніх і культурних проєктів. Бібліотеки країни також забезпечують безкоштовний доступ до ресурсів, читацькі квитки, місця для роботи, доступ до міжнародної преси та бездротових мереж. У **Мюнхені** у межах співпраці з **Historic** було реалізовано виставковий проєкт, що популяризує роботи українських ілюстраторів та художників у міських бібліотеках (<https://surl.li/ykfsdr>; <https://surl.li/cowsvr>). Крім того, у **Ляйпцигу** за ініціативи української письменниці Олени Богатиренко у міській бібліотеці створено **українську книжкову полицю**, що налічує понад тисячу книжок, наданих благодійними фондами та представниками української громади (<https://surl.li/vhliif>).

У **Великій Британії** національна бібліотека адаптувала систему реєстрації користувачів, дозволивши українським переселенцям отримувати читацькі квитки на підставі тимчасової адреси без необхідності надання всіх документів. У межах урядової ініціативи **«Книги без кордонів»** спільно з Британською службою ліцензування видавців було надруковано та поширено **16 тис. примірників українських книжок для дітей-біженців**. Подальшим етапом стала ініціатива **«Українські книжкові полиці у світі»**, спрямована на поширення українських видань у бібліотеках Британії [6, с. 118]. Окрім цього, **публічні бібліотеки Хемпшира** реалізують інтеграційну програму **«Україна об'єднує»**, яка створює безпечний простір для соціальної взаємодії, обміну досвідом і надання необхідної інформації про місцеві сервіси для переселенців (<https://oth.nlu.org.ua/?p=6810>).

У **Румунії** Національна бібліотека спільно з культурними установами ініціювала проєкт **«Солідарні з Україною»**, у межах якого було організовано благодійні заходи, збори необхідних речей і концерти на підтримку біженців. [5, с. 164]. У **Чехії** українські біженці отримали безкоштовний доступ до бібліотечних ресурсів та культурних заходів, а в **Польщі** створено онлайн-ресурс **«SolidarnizUkraina»**, що містить електронні книги українською мовою, інформацію про доступні сервіси та працевлаштування (<https://www.bn.org.pl>). В **Австрії** міська бібліотека Дорнбірна надає українським переселенцям безкоштовні абонементи, що забезпечують доступ до Wi-Fi, навчальних просторів, мультимедійних матеріалів та книжкових колекцій українською, англійською та німецькою мовами (<https://oth.nlu.org.ua/?p=6810>). В **Італії** бібліотека **Villa Valle di Valdagno** організовує заходи для українських біженців, надаючи їм можливість адаптуватися до нового

середовища (<https://surl.li/bgbwtg>). В Іспанії публічні бібліотеки Каталонії беруть участь у програмі **WelcomeBIB**, спрямованій на підтримку українських переселенців через освітні ресурси, створення бібліографічних фондів українською мовою та проведення інтеграційних заходів (<https://surl.li/wldrjy>).

Важливим напрямом підтримки біженців є систематизація інформаційних ресурсів. На порталі **Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського** з березня 2022 року функціонує інформаційно-аналітичний ресурс **«Біженці та вимушено переміщені особи»**, (<http://nowar.nbuv.gov.ua>) створений Національною юридичною бібліотекою у співпраці з Інститутом інформаційних технологій. Цей портал містить нормативно-правові документи щодо статусу біженців, міжнародні стандарти Ради Європи та рішення Європейського суду з прав людини українською мовою. Крім того, він надає реєстр корисних посилань, що містять інформацію про програми гуманітарної підтримки, ініціативи українських діаспор та наукові проекти, серед яких **#ScienceForUkraine** [3, с. 66].

Бібліотеки також відіграють значну роль у гуманітарній допомозі та підтримці українських фахівців. Національні бібліотеки Чехії, Польщі, Румунії та інших країн активно сприяють інтеграції українських переселенців, пропонуючи навчальні курси, культурні заходи, консультації щодо працевлаштування та юридичну підтримку. Генеральні директори національних бібліотек Європи висловили офіційну підтримку Україні, а деякі бібліотеки впровадили спеціальні програми стипендій та грантів для українських бібліотекарів та дослідників [4, с. 114].

Отже, бібліотеки відіграють важливу роль у підтримці українських біженців, забезпечуючи доступ до інформації, освіти та культурних ресурсів. Завдяки міжнародним ініціативам, таким як **«Бібліотеки для України»**, **«Бібліотеки для біженців»**, а також європейських країн, переселенці отримують безкоштовні бібліотечні послуги, мовні курси, консультації та можливості для соціальної адаптації. Окрему роль відіграють цифрові платформи, зокрема проєкт **«Біженці та вимушено переміщені особи»**, що систематизують інформацію про гуманітарну підтримку. Подальша розбудова таких ініціатив сприятиме ефективнішій інтеграції українців у приймаючих країнах та збереженню їхньої культурної ідентичності.

Література:

1. Безпала Г. Війна в Україні. Німецькомовний світ на підтримку українських наукових співтовариств. Бібліотечний вісник. 2023. № 4. С. 129-134 . URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2023_4_26

2. Дем'янюк Л. Ініціативи міжнародних організацій на підтримку бібліотечно-інформаційного комплексу України. *Бібліотечний вісник*. 2023. № 2. С. 102-113. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0004671>
3. Закірова С. Г. Українські біженці від війни: аналіз інформаційних ресурсів підтримки. Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2023. Вип. 67. С. 54-81. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0004707>
4. Наука та бібліотечна справа в умовах воєнного стану в Україні: міжнародна підтримка. *Бібліотечний вісник*. 2022. № 1. С. 107-120. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2022_1_11
5. Спіріна С. Прояви солідарності з Україною світових бібліотек. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2023. Вип. 67. С. 162-173. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2023_67_13
6. Стрішенець Н. Міжнародна допомога українським бібліотекам у час війни: приклад Британської бібліотеки. *Бібліотечний вісник*. 2 (2023). С. 114-120. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2023_2_13

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-534-1-60>

DIGITALIZATION AND LEARNING: DEFINING THE PROSPECTS FOR EDUCATION

ДИДЖИТАЛІЗАЦІЯ І НАВЧАННЯ: ВИЗНАЧАЮЧИ ПЕРСПЕКТИВИ ОСВІТИ

Zaiets O. M.

*PhD (Philosophy),
Assistant Professor at the Department
of Expertise of Cultural Values
and Design
University of Customs and Finance
Dnipro, Ukraine*

Zasyc O. M.

*кандидат філософських наук,
доцент,
доцент кафедри експертизи
культурних цінностей та дизайну
Університет митної справи
та фінансів
м. Дніпро, Україна*

Демократія, свобода, права людини – геть застарілі поняття – з затертими значеннями. Цензура, контроль, тоталітаризм – такі реалії світу, що глобалізувався, і тим паче, це характеристики теперішнього світу, який має ознаки поляризації.